

In memoriam

Sverrir Bergmann Bergsson

20. janúar 1936 – 26. janúar 2012

Sverrir fæddist í Flatey á Skjálfanda og þar ólst hann upp. Hann var bráðþroska, snemma læs, iðinn við námið og hafði afburðagott minni. Kom það því engum á óvart, þegar hann tók próf á Húsavík vorið 1952, að hann hlaut hærri einkunn en áður hafði verið gefin á landsprófi. Leið hans lá í Verzlunarskóla Íslands og þar hlaut hann ágætiseinkunn á stúdentsprófi árið 1956.

Læknisnámið stundaði Sverrir af mikilli elju, en hann gaf sér þó tíma til setu í Stúdentaráði Háskóla Íslands 1959-1960 og hann var ritstjóri *Læknanemans* 1962-1963. Kynni okkar hófust í læknadeildinni og í Félagi læknana áttum við ágætt samstarf, meðal annars við útgáfumál. Sverrir lauk embættisprófi frá læknadeild vorið 1964, starfaði næstu þrjú árin á sjúkrahúsum hér heima, lauk héraðsskyldunni í Vestmannaeyjum og stundaði síðan nám í taugasjúkdómafræðum á árunum 1967-1971 í Lundúnum, meðal annars við hið virta sjúkrahús National Hospital for Nervous Diseases, Queen Square.

Fræðigreinin hafði í byrjun átt erfitt uppdráttar héraðis, enda var lengi vel mikil tregða gegn því innan heilbrigðistjórnarinnar og í læknadeild, að viðurkenna undirgreinar. Læknafélag Íslands veitti tólf sérfræðingum viðurkenningu árið 1923, þar á meðal einum í tauga- og geðlækningum og annar bættist við árið 1928. Eftir að læknalög nr. 47/1932 tóku gildi, bættust fjórir í þennan hóp á árunum 1936-1949. Árið 1950 voru 68 sérgreinalæknar á lista Læknafélags Reykjavíkur. Það sem vekur athygli er að Jóhann Sæmundsson (1905-1955) og Kjartan R. Guðmundsson (1906-1977) eru nefndir á sama lista og þeir sem höfðu sérfræðileifyi í tauga- og geðlækningum, en tekið var sérstaklega fram að þeir hefðu eingöngu sérfræðileifyi í taugalækningum. Árið 1959 hlaut Gunnar Guðmundsson (1927-1999) sérfræðiviðurkenningu í þeirri grein og árið eftir stofnuðu þeir Gunnar og Kjartan stéttarfélag taugalækna og hófu baráttu fyrir því að stofnuð yrði sérstök taugasjúkdómadeild. Kjartan varð dósent í taugasjúkdómafræði við læknadeild árið 1962 og hann og Gunnar urðu yfirlæknar taugalækningadeildar Landspítalans þegar deildin tók til starfa árið 1967. Kjartan

varð fyrstur prófessor í taugasjúkdómafræði árið 1974 og Gunnar tók síðan við þeirri stöðu þremur árum seinna.

Ætla má að þessi miklu umskipti hafi orðið hvatning ungu læknum til þess að velja framhaldsnám í taugasjúkdómafræðum, því að um 1970 komu til starfa á sjúkrahúsunum í Reykjavík þrír sérfræðingar í taugalækningum, þeir Ásgeir B. Ellertsson, John E. G. Benedikz og Sverrir Bergmann og nokkru síðar kom Guðjón S. Jóhannesson sérfræðingur í klínískri taugalífisfræði.

Sverrir hlaut viðurkenningu í sérgrein sinni haustið 1971 og var þá ráðinn sérfræðingur á Landspítalanum og þar var starfsvettvangur hans næsta hálfan fjórða áratuginn. Honum var falin kennsla í læknadeild og meðal annars var hann þrívægis staðgengill prófessorsins í greininni. Jafnframt starfaði Sverrir á eigin lækningastofu allt til æviloka.

Sverrir var í framkvæmdastjórn Framsóknarflokksins, varaþingmaður fyrir flokkinn í Reykjavík 1974-1979 og sat á þingi öðru hvoru á þessu tímabili og hann átti sæti í ýmsum nefndum og ráðgjafahópum tengdum heilbrigðisstjórninni.

Hann lagði málefnum MS-félags Íslands mikið lið og var formaður þess 1972-1977 og var síðar gerður heiðursfélagi. Vísindarannsóknir hans beindust

einkum að þessum langvinna og erfiða sjúkdómi af völdum heila- og mænisggs og hann var þekktur meðal jafningja sinna á heimsvísu.

Sverrir var í stjórn Læknafélags Íslands frá 1984 í þrettán ár samfleytt, þar af var hann varaformaður 1988-91 og formaður 1991-97. Hann stuðlaði þar meðal annars að varðveizlu lækningaminja, hlúði að útgáfustarfsemi læknafélaganna og hann reyndi af fremsta megni að efla einingu innan félagsins. Hann varð síðar fyrsti formaður læknaráðs eftir sameiningu spítalanna þriggja í einn Landspítala.

Sverrir Bergmann var í stjórn Tauga-læknafélags Íslands í tólf ár frá 1976, þar af formaður 1984-1988 og í samninganefnd lausráðinna sjúkrahúslækna var hann 1986-1991. Hann var heiðursfélagi Læknafélags Reykjavíkur. Hann tók þátt í erlendu samstarfi af ýmsu tagi, sem of langt yrði upp að telja og hér skal látið af upptalningu á verkum hans. Fyrir þau öll var honum 16. júní 2011, á Bessastöðum, veitt verðug viðurkenning fyrir störf í þágu MS-sjúklinga og á vettvangi heilbrigðismála og læknávisinda.

Sverrir var hlýr persónuleiki, greiðvikinn með afbrigðum og því var alltaf auðvelt að leita til hans um læknisfræðilega ráðgjöf og hjálp. Ég vil ljúka þessum kveðjuorðum um ágætan vin og starfsbróður með tilvitnun í skrif hans, sem lýsa vel afstöðunni til lækna og læknisstarfsins: „Læknasamtökin standa á gömlum merg. Hefðin er rik og hið einhuga viðhorf til menntunar, fræðslu og þekkingarauka er sterkt. Læknar byggja á aldagamalli og háþróaðri siðfræði, sem áréttar skyldur þeirra innávið sem útávið og skuldbindur þá til þess að standa vörð um réttindi sjúklinga og að bera virðingu fyrir starfinu.“

Eiginkonu Sverris, Unni Þórðardóttur, og börnum þeirra, Yrsu og Ými, svo og barnabörnunum sendi ég samúðarkveðjur okkar Áslaugar.

Örn Bjarnason,
fyrrum ritstjóri og
ábyrgðarmaður *Læknablaðsins*